

СКЛАДОВІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В. А. Копілевич, доктор хімічних наук

Наведено основні принципи ефективного функціонування системи забезпечення якості освітньої діяльності вищого навчального закладу, яка будується на компетентнісно-ноосферних підходах в рамках основних положень, сформульованих Міжнародною комісією Ради Європи у поєднанні з теорією ноосферогенезу В.І. Вернадського.

Якість навчання, професійна освіта, компетентнісне навчання, ноосферогенез

Постановка проблеми. Під якістю вищої освіти слід розуміти сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей та характеристик випускника вищого навчального закладу, що зумовлюють його здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства. В той же час професійна освіта традиційно спрямована на створення умов для здобуття громадянами робітничих професій відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, фізичного стану; підвищення їх виробничої кваліфікації і перепідготовки на рівні науково-технічних досягнень суспільства. Спільним для вищої освіти і професійної освіти безперечно є забезпечення фахової самореалізації особистості, формування її кваліфікаційного рівня, створення соціально активного, морально і фізично здорового національного виробничого потенціалу, який має посідати важливе місце у технологічному оновленні виробництва, впровадженні у практику досягнень науки і техніки. Якщо враховувати теперішній рівень розвитку техніки і технологій, коли керування окремими машинами і механізмами потребує вищої інженерної підготовки, керівництво фермерським виробництвом – вищої агробіологічної підготовки і навіть педагогічна діяльність вимагає вищого рівня соціально-психологічної підготовки, то прийдемо до висновку про необхідність вищої професійної підготовки фахівців для гармонійного розвитку суспільства.

Виходячи з таких міркувань **метою** цієї роботи є визначення основних факторів, що можуть сприяти виведенню вищої професійної освіти в Україні на рівень досягнень розвинутих країн світу.

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що основні напрями реформування вищої професійної освіти в Україні за передовим світовим досвідом мали б враховувати наступні тенденції розвитку:

✓ перехід із XX у XXI століття відбувся на фоні модернізації і технізації суспільства, де ключовими факторами є глобалізація, прогресивні технології у виробництві, природокористуванні, інформаційно-

комунікаційній сферах, що потребує нових перспектив розвитку науки, освіти і підготовки професійно орієнтованих фахівців на засадах компетентнісного навчання [1];

✓ одночасно початок XXI століття людство зустріло прискореним розвитком екологічної та соціально-економічної кризи, що є наслідком прагматичного відношення до біоресурсів і природокористування, зорієнтованого на швидкі темпи економічного зростання без врахування наслідків для природи;

✓ вчені вбачають теоретичне і практичне обґрунтування шляхів та способів гармонійного розвитку суспільства з поєднання двох протилежних тенденцій – технічний і технологічний прогрес та екологічна і соціально-економічна криза, - у вивченні та розвитку ноосферної ідеї В. І. Вернадського [2, 3].

Спрощена модель подібного руху суспільства в напрямку компетентнісно-ноосферної освіти і культури мабуть повинна враховувати ряд чинників економічного, технічного, екологічного і навіть ідеологічного характеру (рисунок).

В такому розумінні проблем якості вищої освіти шляхи її реформування, з урахуванням проголошеної стратегії інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) [4-8] і основних ідей ноосферогенезу [9-12], вбачаються у наступному:

Рис. Модель розвитку та вдосконалення освіти на шляху до ноосфери

➤ перехід до динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, що дає змогу задовольняти можливості особистості в здобутті певного освітнього та кваліфікаційного рівня за бажаним спрямуванням відповідно до її здібностей, та забезпечити її мобільність на ринку праці;

- підвищення освітнього і культурного рівня суспільства, створення умов для навчання на протязі всього життя;
- піднесення вищої освіти України до рівня вищої освіти в розвинутих країнах світу та її інтеграція у міжнародне науково-освітнє співтовариство;
- формування здатності фахівця на основі відповідної фундаментальної освіти перебудувати систему власної професійної діяльності з урахуванням соціально-значущих цілей та нормативних обмежень – тобто розвиток особистісних характеристик майбутнього фахівця;
- розробка і виховання духовних цінностей, екологічне виховання, ноосферна орієнтація освіти;
- інтеграція гуманітарних і природничо-наукових галузей знання і їх пріоритетність;
- систематизація інформації та професійних знань для допомоги людству як основний критерій розвитку наук та суспільства.

При такому підході до навчання засобом формування особистості стають освітні технології, продуктом діяльності - особистість випускника вищого навчального закладу, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й мати активну життєву позицію, високий рівень громадянської свідомості, бути компетентним у вирішенні завдань, які ставить перед ним життя. Очевидно, що в цьому відношенні одним із головних засобів реформування системи вищої професійної освіти в Україні мав би стати перехід до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти, на основі компетентнісного підходу і ноосферного мислення.

В чому ж виявляється ноосферна спрямованість європейської системи підготовки бакалавра ? Якщо аналізувати дані, наведені в таблиця та описані в європейському проекті TUNING [1], то можна прийти до висновку, що бакалавр, як фахівець в межах означеного освітньо-кваліфікаційного рівня, формується в основному за циклами гуманітарної і природничо-наукової підготовки, а як професіонал – за циклом, що формує компетенції підприємництва. Причому співвідношення між обсягами 1 + 2 циклу підготовки до 3 складає приблизно 4 : 1 [13].

Яка ж мета при цьому переслідується ? Судячи з набору ключових єврокомпетенцій навчання бакалавра в першу чергу спрямовується на виховання духовних і моральних цінностей, розуміння законів природи, формування ціннісних орієнтацій для світосприйняття і мирного життя з іншими в соціальному середовищі, а вже потім на іншому більш високому рівні вдосконалюється і поглиблюється професійна підготовка.

Нині українські педагоги, вчені задаються питаннями: «Що ж зроблено в Україні на шляху до глобалізації освітніх процесів, що ми здобули чи втратили на цьому шляху і де шляхи виходу із освітньої кризи ?»

Якщо виходити із того, що на момент здобуття Україною незалежності діяла класична парадигма освіти, сформована під впливом зарубіжних філософських і педагогічних ідей Я. А. Коменського [14], І. Г. Песталоцці [15], Г. В. Ф. Гегеля [16], В. Гумбольдта [17], то відправна точка реформування української освіти і виховання була за своїм змістом, розвит-

ком дисциплінарних механізмів, потужною школою вчених-педагогів, за вмотивованим і достатньо розвинутим комплексом освітніх та науково-дослідних підрозділів, дуже близькою до теперішньої концепції компетентісного навчання Європи, хіба що за виключенням деяких сучасних складників, як інформаційні технології, екологізація науки і освіти, програм самоформування особистості, а також об'єднання освіти і науки в одному університетському комплексі.

Співставлення особливостей навчання бакалавра в Україні з вимогами Єврокомісії та гуманістично-ноосферними цінностями

Цикли підготовки бакалаврів в Україні, що формують їх компетентність	Ключові компетенції європейських фахівців	Гуманістично-ноосферні напрями розвитку
Гуманітарна та соціально-економічна підготовка	- в галузі рідної мови; - в сфері іноземних мов; - міжособистісна, міжкультурна та соціальна компетенції, а також громадянська компетенція; - навчальна компетенція - культурна компетенція	Розробка і виховання духовних цінностей, екологічне виховання, ноосферна орієнтація освіти
Математична та природничо-наукова підготовка	- математична компетенція; - фундаментальна природничо-наукова та технічна компетенції; - комп'ютерна компетенція;	Інтеграція гуманітарних і природничо-наукових галузей знання і їх пріоритетність
Професійна та практична підготовка	- компетенція підприємництва	Систематизація інформації та професійних знань для допомоги людству як основний критерій розвитку наук та суспільства

Перший етап реформування освіти України, який об'єктивно обумовлений територіально-галузевою орієнтованістю підготовки фахівців у СРСР за плановою системою, було спрямовано на розвиток навчання фахівців за напрямками право, економіка, менеджмент, соціологія, психологія. При цьому процес ліквідації дефіциту фахівців цих напрямів здійснювався, в основному, за рахунок відкриття приватних ВНЗ, без централізованого розрахунку потреб суспільства та діагностики спроможності навчального закладу забезпечувати якість освіти. Таким чином кількість ВНЗ усіх форм власності досягла більше 900, серед яких частка з недержавною формою власності складає 22% [18], і вони, поставивши підготовку «на потік», ігноруючи фактор якості навчання, здійснили перевиробництво юристів, економістів, менеджерів, соціологів в ущерб інженерним і технологічним спеціальностям.

Наступний крок реформування освіти України було зроблено на шляху входження до Болонського процесу введенням ступеневої освіти [19, 20]. Здавалося б прогресивний напрям руху, але він створив ряд непередбачених проблем і поставив низку запитань:

- відсутність адаптованої до світових норм системи кваліфікацій та вмотивованої класифікації професій до введених новацій, в першу чергу, загострили проблему підготовки бакалавра і магістра (виникли питання до працевлаштування бакалавра, спрямованості підготовки магістра – виробнича, дослідницька, управлінська - та врегулювання взаємозв'язку цих двох освітньо-кваліфікаційних рівнів;

- створення практично по ходу реформи програм (так званих, галузевих стандартів освіти) підготовки бакалаврів і магістрів (з наявним одночасно рівнем спеціаліста), у яких бакалаврська програма підготовки акумулювала в собі більше, ніж на 80%, програму підготовки спеціаліста, а магістерська програма підготовки стала мало розвинутою програмою професійної підготовки того ж таки спеціаліста.

За українськими інноваціями формування складових якості вищої освіти взагалі і аграрної освіти зокрема відбулося з повним ігноруванням прогресивної ідеї самоврядності університетів хоч-би з питань програми і методики навчання, а виключно узгоджено з нормативними документами підготовки фахівців певного освітнього рівня за конкретними спеціальностями чи напрямками підготовки. За цими програмами, планами підготовки завжди можна вичленити блоки споріднених дисциплін, видів навчання, які забезпечують формування таких видів задач діяльності фахівця, як професійні, соціально-виробничі та соціально-побутові. За методикою, що склалася та діє в університетській освіті України, зміст навчальних планів визначається на рівні державного (центрального) керівництва, що подає фіксований перелік предметів, які підлягають вивченню. Це 65% від загального обсягу навчання - нормативні дисципліни та 35% обсягу - вибіркові дисципліни, які об'єднані у наступні цикли: гуманітарна та соціально-економічна підготовка 20%, природничо-наукова підготовка 25% та професійна і практична підготовка 55%. Такий підхід, що виправданий з позицій уніфікації освіти, призводить до жорсткої структури навчального процесу і до цілком прогнозованої якості одержаної освіти. В даному випадку відмова від певного циклу підготовки навіть частково (зменшення його обсягу) призведе до зміни якості освіти і, як правило, у бік її погіршення.

Всі вищезазначені фактори змін в українській вищій освіті на фоні різкого зниження рівня навчання у середній школі (внаслідок економічних, політичних, стратегічних помилок) призвели до перекосів на рівні практичної реалізації навчання у вищій школі. Так, такі індикатори компетентного навчання і ноосферогенезу, як гуманітарна і природничо-наукова складові підготовки бакалавра, за останні 20 років скоротились до критичної межі доцільності їх засвоєння взагалі. Виникає питання про яку сферу розуму чи компетентність можна говорити без знання професійної мови,

законів математики, фізики, хімії, біології, філософії, суспільствознавства і кому це потрібно?

Враховуючи реалії сьогодення, прагнення України до інтеграції у світовий процес соціально-економічного розвитку, а також у світову систему підготовки, атестації та сертифікації фахівців, стає очевидною необхідність системи заходів для модернізації та уніфікації вищої освіти з урахуванням міжнародного досвіду та особливостей і тенденцій розвитку вітчизняної професійної вищої освіти. Закордонний та вітчизняний досвід свідчить, що нормальне функціонування системи професійної підготовки, сертифікації й ліцензування можливе лише тоді, коли її засновники й учасники діють на основі методології суб'єктно-діяльного підходу. Головна теза використання такого підходу – навчати майбутніх фахівців тому, що реально може знадобитися в процесі майбутньої діяльності (ключові компетенції європейських фахівців з табл. 1) та відповідно контролювати ступінь розвитку необхідних знань, умінь, навичок людини, яка навчається. При цьому потрібно згодитися з думкою про те, що в умовах перманентної науково-технологічної революції життєвий цикл сучасних технологій стає сумірним, а в більшості випадків значно меншим, ніж термін професійної діяльності фахівця. За цих умов домінуючим в освіті стає формування здатності фахівця на основі відповідної фундаментальної освіти перебудувати систему власної професійної діяльності з урахуванням соціально значущих цілей та нормативних обмежень, тобто формування особистісних характеристик майбутнього фахівця. Якщо визначити за головну мету діяльності системи вищої освіти підготовку такого фахівця, то процес навчання повинен організовуватись таким чином, щоб забезпечувався спочатку універсальний всебічний соціально-гуманітарний та природничо-науковий розвиток особистості (бакалаврська програма підготовки), а далі висококваліфікований розвиток фахівця (інтегровані програми магістерської підготовки за фаховим, науковим, управлінським, експертно-контрольним та педагогічним спрямуваннями, підготовка кандидата і доктора наук).

В українських реаліях реформування вищої професійної освіти інколи реальними стають локальні спроби централізованого регулювання, наприклад шляхом «уявного зміцнення» гуманітарної або природничо-наукової підготовки бакалаврів [21, 22]. Зміцнення дійсно уявне, бо діє закон «Збереження кількості ...» і при цьому залатуємо дірку в одному місці за рахунок збільшення прогалини в іншому. Однак робити це було потрібно хоч-би з погляду на те, що соціально-гуманітарний цикл освіти несе традиційно основну виховну, просвітницьку та ідеологічну функцію. Враховуючи те, що системної виховної і просвітницької роботи у нас не ведеться, то було б цілком виправданим реалізувати це через нормативні чи вибіркові програми соціально-гуманітарної та природничо-наукової підготовки майбутньої інтелігенції, як потенційного носія ноосферного мислення і ноосферної освіти [23]. Знову ж це область формування соціальних компетенцій, що характеризують взаємодію людини з суспільством і з самим собою, до яких за класифікацією І. О. Зимньої входять [24, 25]: збереження здоров'я (знання і дотримання норм здорового способу жит-

тя); громадянськість (знання і дотримання прав і обов'язків громадянина); інформаційно-технологічна (навики керування інформацією, знання інтернет-технологій); компетентність соціальної взаємодії (знання і застосування норм поведінки у різних угрупованнях і ситуаціях); а також компетентність спілкування (вміння спілкуватися у різних формах, включаючи спілкування іноземною мовою).

Мабуть основна причина нинішньої низької ефективності вищої професійної освіти в Україні може бути у надмірній централізації керування освітньою реформою, коли неповне бачення мети призводить до спотворення очікуваного результату, а відсутність свободи вибору механізмів, методів, прийомів досягнення мети призводить до одержання стандартизованої продукції без «знаку якості».

У світовій науковій і освітній практиці є достатньо прикладів успішного рішення такої проблеми, як об'єднання зусиль науки і освіти для вирішення проблем співзвучних з ноосферогенезом. Якраз на таких принципах побудовані дослідницькі університети США [26]. І навіть більше, тут закладені принципи науково-іноваційної діяльності в галузі високих технологій, які вже створені і реалізовані лідерами сьогоденної освіти - Стенфорд, Гарвард-МІТ, Кембридж - у вигляді технопарків, стартапів, кластеру «Кремнієва долина» [27]. При цьому основною рушійною силою освітньо-наукових корпорацій є реалізації на практиці ідеї „трикутника знань”, суть якої полягає у максимально тісному пов'язанні освіти, дослідницької діяльності та технологічних інновацій ноосферного характеру [27, 28, 29]. Причому в концепції В. І. Вернадського саме для переходу «біосфери» у «ноосферу» необхідні значні спільні зусилля і нові принципи життєдіяльності, нові знання, нове мислення, нова мораль, а пояснити цей шлях переходу, на думку М. М. Мойсеєва, може спеціальна синтетична наукова дисципліна - “теорія ноосферогенезу” [31]. Іншими примітними ознаками успішних освітньо-науково-інноваційних проектів на сучасному етапі ноосферогенезу є їх автономність, гнучкість і мінливість, спрямованість на екологічну і біологічну безпеку.

У висновках із вищенаведених міркувань потрібно відзначити, що система реформування освіти і виховання за напрямом ноосферогенезу чи компетентнісного навчання не буде ефективною, якщо суспільство не дотримується загальновідомих ключових орієнтирів:

- процес навчання має бути лише координованим на рівні держави або на міждержавному рівні в залежності від потреб акредитації чи стандартизації послуг, а конкурентоспроможність освітніх послуг визначається із врахуванням автономних, іміджевих особливостей ВНЗ;

- якісна підготовка фахівців є комплексним результатом якості ключових процесів навчальної і наукової діяльності ВНЗ, а інноваційна складова у навчальній і науковій діяльності університету – головний показник рівня якості його продукції;

- основою випереджуючої освіти є системне проектування і впровадження інноваційних планів, навчальних програм, освітніх проектів з мотивацією їх ціннісних орієнтирів ноосферогенезу;

- розвинута науково-дослідна частина та наявність наукових об'єктів пріоритетного рівня в корпоративній структурі ВНЗ є підставою для замовлення наукової продукції та підготовки фахівців за принципами компетентнісного навчання та ноосферного мислення.

Список літератури

1. Tuning Educational Structures in Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www/let.rug.nl/TuningProjekt/index.htm>; tuning.unideusto.org/tuningeu.
2. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера. – М.: Наука, 1989. – 262 с.
3. Ноосферогенез і гармонійний розвиток / В.Я. Шевчук, Г.О. Білявський, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький. – К.: Геопринт, 2002. – 127 с.
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков; відп. ред. М.Ф. Степко. – К.: Науково-методичний центр вищої освіти Міністерства освіти і науки України, 2004. – 24 с.
5. Указ Президента України від 04.07.2005 р. N 1013/2005 "Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні"; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2006 р. N 396р "Про схвалення Концепції Державної програми розвитку освіти на 2006 - 2010 роки" // Збірник нормативно-правових документів з вищої освіти. – К.: 2007. – 87 с.
6. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти / Лист Міністерства освіти і науки України від 31.07.2008 № 1/9-484 головам робочих груп МОН України з розроблення галузевих стандартів вищої освіти та головам науково-методичних комісій МОН України. [Електронний ресурс] - Режим доступу: elib.crimea.edu/zakon/list484.pdf. – 73 с.
7. Тенденции в реформировании высшего образования, развитии стандартизации и образовательных стандартов высшей школы в странах СНГ: Монографический сборник научных статей - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2007. – 232 с.
8. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник [За редакцією В. Г. Кременя]. – К.: Освіта, 2004. – 384 с.
9. Вернадский В. И. Научная мысль как планетное явление. – М.: Наука, 1991. - 271 с.
10. Вернадский В.И. Письма о высшем образовании в России // Постметодика. – № 5-6 (37-38). – 2001. – 3-8 с.
11. Яншина Ф.Т. Ноосфера В. Вернадского: утопия или реальная перспектива // Общественные науки и современность. - 1993. - № 1. - С. 163–173.
12. Мамедов Н.М. Введение в теорию устойчивого развития. – М.: Ступени, 2002. - 238 с.
13. Копілевич В. А., Мельничук Т. Ф. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі // Біоресурси і природокористування. – 2010. – Т.2. - № 3-4. – С. 153 – 159.
14. Коменский Я. А. Великая дидактика. Избр. пед. соч. – М.: Учпедгиз, 1955. – 285 с.
15. Коменский Я.А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И.Г. Педагогическое наследие / Сост. В.М.Кларин, А.Н.Джуринский. – М.: Педагогика, 1989 – 416 с.
16. Гегель Г. В. Ф. Феноменология духа. Философия духа / пер. с нем. К. А. Сергеев. – М.: Мысль, 1977. – 345 с.

17. Гулыга А. В. Философская антропология Вильгельма фон Гумбольдта // Вопросы философии. – 1985. – № 4. – 255 с.
18. Володимира Полохало Освітня криза зумовлена відсутністю стратегії державного розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.viche.info/journal/1057/
19. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К.: НТУУ "КПІ", 2006. – 544 с.
20. Лебідь Є. Болонський процес на рубежі 2010 (контекст України, Польщі, Росії та Білорусії) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.eurorexhi.kiev.ua/menu/statti?page=4
21. Вакарчук І. Сучасна фізико-математична освіта і наука: тенденції та перспективи // Вища школа. – 2009, № 1. – С. 3 – 22.
22. Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента / Наказ МОН № 642 від 09. 07. 09 зі змінами за наказами № 259 від 29. 03. 2010 та № 831 від 25. 08. 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/4283.
23. Маслова Н. В. Ноосферное образование. – М.: Новости, 2002. – 342 с.
24. Зимняя, И. А. К оценке социально-профессиональной компетентности выпускников вузов / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. 2008.
25. Зимняя И.А., Земцова Е.В. Интегративный подход к оценке единой социально-профессиональной компетентности выпускников вузов // Высшее образование сегодня. – 2008, №5. - С. 14-19. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.logosbook.ru/VOS/05_2008/14-19.pdf
26. Півнева Л. Політика вищої освіти України й США в сфері університетських наукових досліджень: деякі аспекти // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. - 2010. - № 4. – С. 255-259.
27. Амосов Юрий. Наши университеты: Университет с нуля // Газета «Ведомости», 24.06.2010, № 114 (2632). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vedomosti.ru/newspaper/article/.../238440
28. Згуровський М. Дослідницькі університети: шанс для Європи // Газета «Дзеркало тижня», 14.10.2006, № 39. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dt.ua/articles/48088
29. Мельничук Д. О. Виступ на розширеному засіданні вченої ради Національного аграрного університету України, присвяченому його 110-річному ювілею // Аграрна наука і освіта. – 2008. – Т. 9, № 5-6. – С. 5-20.
30. Семиноженко В. Повернути науку в університети // Урядовий кур'єр, 17. 03. 2011, № 48 (4446). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/control/uk/.../article?art...
31. Моисеев Н.Н. Пути к созиданию. - М.: Республика, 1992. - 255 с.

Показаны основные принципы эффективного функционирования системы обеспечения качества образовательной деятельности высшего учебного заведения, которая строится на компетентно-ноосферных подходах в рамках основных положений, сформулированных Международной комиссией Совета Европы в сочетании с теорией ноосферогенеза В.И. Вернадского.

Качество обучения, профессиональное образование, компетентностное обучение, ноосферогенез

The principles of the systematic effective function on the quality of educational activity of higher educational institutions have been shown. This activity is based on noospheric-competence based approaches in the frameworks of the main positions formulated by International Commission of Council of Europe in combination with V.I.Vernadsky's theory of noospherogenesis.

The quality of teaching, professional education, competentional education, noospherogenesis

УДК 378.017.4 / .035.6

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

В.П. Корицький, аспірант

У статті розглядається сучасний стан організації національного виховання в системі освіти. Наведені сукупності суперечностей, вирішення яких сприяє просуванню до нових цілей. Розглянуто документи внутрішнього законодавства України, змістом яких є освіта й виховання цінностей громадянського суспільства. Показано важливість виховання у молоді патріотизму та бажання активно сприяти утвердженню державності в Україні.

Національне виховання, суперечності процесу виховання, національна культура.

Актуальність теми. Система виховання ґрунтується на ідеях національного світогляду, філософії, ідеології, а не на ідеях вчення чи громадсько-політичної організації. Національна система виховання ґрунтується на засадах родинного виховання, народної педагогіки, наукової педагогічної думки, що увібрали в себе надбання національної виховної мудрості.

В умовах розбудови незалежної держави на перший план виходить проблема відродження національної системи освіти як передумови виховання нового покоління українців.

Її реалізація вимагає кардинального реформування системи національного виховання, метою якого "Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті" визначила: виховання громадянина і патріота України, прищеплення любові до української мови та культури, поваги до народних традицій, формування національної свідомості та гідності.

Головна мета української системи освіти – створити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості як громадянина України, формувати покоління, здатне навчатися впродовж всього життя,